

Kwartaalschrift van de Historische Vereniging Old Reurle
Opgericht 15 februari 1984
jaargang 23 nummer 3(3^{de} kwartaal 2006)

VAN DE VOORZITTER

Op 11 oktober hielden wij onze eerste avond van het winterprogramma 2006-2007.

Wij hadden een behoorlijke opkomst, want wij mochten bijna 70 personen welkom heten. Voorafgaand aan de dialezing van de heer W.Knoop uit Arnhem hielden wij een korte ledenvergadering i.v.m. de benoeming van de heer Jaap Holtslag als bestuurslid van onze vereniging en hij is nu officieel onze penningmeester. Gefeliciteerd Jaap en een prettige samenwerking gewenst.

Wij hebben op de braderie gestaan en dat was een succes. Wij mochten daar vele namen noteren voor ons nieuwe boek, "Ruurlo van 1900 tot Berkelland". Wie nog niet besteld heeft kan het boek ook nu nog steeds kopen bij één van onze bestuursleden of bij het V.V.V. of bij BRUNA. Het is óók een mooi cadeau om te geven met Sinterklaas of met Kerst. Wij staan dit jaar op de "winterdag", 3 december a.s., in de kas van Annie's Cactus Oase en daar is eveneens de mogelijkheid om het boek te kopen.

Het bestuur kreeg een uitnodiging van de Fa. Bronkhorst High-Tech. Dit bedrijf bestaat 25 jaar en zij hielden een receptie in de Luifel. Bert Kettelerij en ik waren aanwezig en wij werden daar zeer prettig verrast. Uit handen van directeur de heer Han Willems kregen wij een cheque aangeboden t.w.v. € 800,00. Een meer dan welkome attentie, zeker nu wij ons boek uitgeven.

Denkt u aan 13 december a.s. Dan zal de heer A.C. Broere uit Didam u vertellen en laten zien, "winteraardigheden en winterarigheden" een historische reis door schaatsland, klankbeeld-schaatsen en verhalen van schaatsen. Ik hoop u daar in groten getale te mogen begroeten.

Tot de volgende keer.
Dinant Chr. Weenk, voorzitter.

Op 11 oktober 2006, voorafgaand aan de dia avond, verzorgd door dhr W. Knoop, is dhr. J.H. Holtslag door de aanwezige leden benoemd tot penningmeester van onze vereniging als opvolger van Ap Flierman.

We zijn de presentatie van het boek "Ruurlo van 1900 tot Berkelland" op 29 november a.s. aan het voorbereiden. Het wordt een mooi boek, echt iets om in bezit te hebben.

U kunt het boek bestellen bij een van de bestuursleden.

Leo Besselink, secretaris.

VAN DE PENNINGMEESTER

Onze nieuwe penningmeester wil zich even aan u voorstellen:

In de algemene ledenvergadering van 11 oktober 2006 werd ik voorgedragen als opvolger van wijlen Ap Flierman. Met algehele stemmen werd ik benoemd tot penningmeester.

Mijn naam is Jaap Holtslag en ik woon al 58 jaar in Reurle, de laatste negen jaar aan de Stationsstraat, met mijn lieve vrouw Hennie; we hebben twee dochters, twee schoonzons en drie prachtige kleinkinderen.

Als opvolger van mijn vader heb ik 32 jaar met hart en ziel gewerkt als directeur van Holtslag Bouwmaterialen aan de Spoorstraat. In 1995 ben ik door omstandigheden uit de bouwmaterialen gestapt. Van 1996 tot 2004 hebben Hennie en ik, en dat is echt heel wat anders, enkele tankstations gedreven, met groot succes, totdat de onbemande tankstations de kop op staken en we dachten: Wegwezen hier en zoek andere hobby's.

Welnu, dat is behoorlijk uitgekomen: ik ben n.l. penningmeester van de Businessclub van de Achterhoekse Paardedagen en tevens bestuurslid in het Algemeen Bestuur.

Daarnaast heb ik de algehele coördinatie van het evenement tijdens de Pinksterdagen.

06.37 (01)

Ruim 28 jaar heb ik actief de Ruurlose Brandweer gediend en deze helaas op 55 -jarige leeftijd moeten

VAN HET SECRETARIAAT

verlaten. Tegenwoordig ben ik voorzitter van “De Kafute”, de club van oud- brandweermensen.

Als spits (midvoor) heb ik ruim 15 jaar mijn kunsten in het eerste team van de Voetbalvereniging Ruurlo vertoond. Om toch enigszins bij de club betrokken te blijven zijn we lid geworden van “De Olde Garde”, dat is een groep mensen die zich nog steeds betrokken voelen bij de voetbalvereniging. Al weer enkele jaren mag ik ook hier voorzitter zijn.

Bijna 15 jaar ben ik voorzitter geweest van de buurtvereniging “Um de Jaeger” ofwel Spoorstraat/Stationsstraat/Krashof.

Na het overlijden van Ap Flierman kwam het bestuur vragen of ik zijn werk wilde voortzetten. Mijn antwoord daarop was dat dit voor mij bijna onmogelijk zou zijn, omdat hetgeen Ap voor de Historische Vereniging Old Reurle heeft gedaan onbeschrijfelijk veel is. Zoveel werk op allerlei gebied, ik kan dit beslist niet op dezelfde wijze invullen.

Van deze gelegenheid maak ik dan ook gebruik om een oproep te doen aan alle leden, om mij en de vereniging te helpen daar waar dat mogelijk is.

In de afgelopen korte periode heb ik mee mogen lopen in het bestuur, en ik kan u verzekeren dat het een enorm actieve club is met heel veel ambities en plannen voor de toekomst.

Een vereniging waar eigenlijk iedere inwoner van Reurle lid zou moeten zijn.

U mag mij altijd bellen om lid te worden of buurman of buurvrouw als lid op te geven.

Om het geld hoeft u het niet te laten, want het lidmaatschap kost slechts 14 euro per persoon en voor man en vrouw samen 21 euro per jaar.

Ik hoop tot in lengte van jaren Uw vereniging te mogen dienen.

Met vriendelijke groeten:

Jaap Holtslag

PONDSCHATTINGEN IN RUURLO IN DE VIJFTIENDE EEUW

Door W.Elschot

In de tweede helft van de vijftiende eeuw zijn de inwoners van het kerspel Ruurlo, toen nog Roderlo geheten, verschillende keren geplaagd met ponschattingen. Dit waren extra belastingen die bijna iedere bewoner moest opbrengen om de dure oorlogshandelingen van hun graaf of hertog te bekostigen.

Van iedere volwassene werd geschat hoeveel ponden – een zekere geldwaarde – zijn bezit waard was en hoeveel hij daarvoor aan belasting moest ophoesten. Om dat geld ook daadwerkelijk in bezit te krijgen, bediende de schatmeester van het graafschap Zutphen zich van setters in de verschillende kerspelen.

Een kerspel is een gebied waarvan de bewoners geacht werden te kerken in het godshuis dat zich daar bevond.

Zo waren er naast Ruurlo de kerspels Lochem, Hengelo, Zelhem, Steenderen en Hummelo om er maar eens een paar te noemen.

Door middel van plakkatens aan de kerkdeur en bij het richtershuis werd de heffing aangekondigd en enige tijd later door de setter, vaak de richter met zijn medewerker(s), bij de inwoners opgehaald. Omdat men zeer onwillig was deze extra belastingen te betalen, moeten dat wel stevige kerels geweest zijn.

Soms kwam de schatmeester uit Zutphen zelf naar de kerspelen om alsnog de belastingen af te dwingen.

In 1470 was het schatmeester Johan Momme van Kell, drost van het land van Zutphen, die in opdracht van zijn heer Adolph, hertog van Gelre en graaf van Zutphen, de ponschatting moest uitzetten.

Het ophalen in Ruurlo liet hij over aan zijn dienaar Jan van Trier, die daar van september tot en met november verschillende keren geweest is om het karwei te klaren.

De rekeneenheid was toen de oude schild, een Franse gouden munt die in 1337 door Philips VI werd ingevoerd en die in 1470 1½ Rijnse gulden waard was, ook een gouden munt.

Elke Rijnse gulden was weer 21 stuiver waard ofwel 63 kromsteerten, een klein zilveren muntje.

De opbrengst in Ruurlo bedroeg 120,5 schilden. Die zijn waarschijnlijk door Johan ten Elschate, sinds 1463 richter van Ruurlo, met zijn medewerkers huis aan huis opgehaald.

Het leuke is nu dat er een lijst van hoofdbewoners bewaard is gebleven en ook wat zij betaald hebben. Misschien treft u een naamgenoot aan, die wel eens uw voorouder kan zijn geweest. Dat namen wel eens anders werden geschreven, kwam omdat er toen nog geen vastgestelde spelling was.

De klerken namen de opvattingen over van hun leermeesters, die in de verschillende gewesten verschillende meningen erop na hielden, b.v. de lange a werd geschreven als *ai* of *ae* en de lange o als *oi* of *oe*.

De f en de s werden vaak dubbel geschreven en lang niet alle namen kregen hoofdletters. Krulletjes en halen boven letters geven aan dat men bepaalde letters heeft weggelaten. Hieronder volgt een kopie van het begin van de lijst, opdat u zelf het een en ander kunt vaststellen.

In Trier

Mr van den boerman op alghard	1 fl
Mr van albert te alghard	1 fl
Mr van foetse te alghard	1 fl
Mr van hant hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl
Mr van d'utte hant	1 fl

Namen ponschattingen in Ruurlo

Den bouman op Elschaiten	1 Sch	Bernt to Elschaiten	4 Sch
Roeleff te Lyndenschaiten	1 „	Henric Heerinck	1 „
Jutte Heerinx	1 „	Derick Goetinck	4 „
Jan ten Rykenbergh	3 „	Johans moeder ten Rykenberch met Lubbe oeren soen	1 „
Goessen Konton	½ „	Rynt ten Langenbock	½ „
Henric ter Lantweer	½ „	Henric ten Lyndenschaiten	1 „
Henrix Moeder ten Lyndenschaiten	1 „	Engelbert ten Koeringem	2 „
Rynt ten Asselbroick	1 „	Herman Ghebbinck	½ „
Derick ten Langenbergh	1½,,	Lambert ten Cleyenbergh	2 „
Jan ten Luttickenbrinck	4 „	Wessel ter Lantweer	1 „
Die vrouw te Luttickenbrinck	½ „	Derick op Garbeldinck	½ „
Egbert ten Velde	2 „	Henrick Garbeldinck	4 „
Henrick Nyerken	½ „	Gheerten ten Velde cum suis	2 „
Henrick Passman cum suis	3½,,	Johan Wormynck	½ „
Rynt Scraedenspaen c.s.	½ „	Wernar Leussinck	2 „
Wernars moeder	½ „	Lambert Luessinck	3 „
Geert Luessinck	1 „	Rynt ten Nyenhuys	2½,,
Lubbert Kappertz	1½,,	Jan ten Paeler en Henric synen soene Tracht	2 „ 1½,,
Jan Tachterloe	½ „	Lubbert toe Venthe	2 „
Jan Beeukenss	½ „	Jan Wyskinck	2 „
Aelbert ten Wolschenhuys	½ „	Jan vurs. Moeder	1½,,
Jan Ribbertz	4 „	Alfert ten Bloemendaell	1 „
Geert van Beltrem	½ „	Rynt ten Knuve	1 „
Derick ten Knuve	3 „	Alfert ten Poll	1 „
Henric ten Lievenstroe c.s.	3½,,	Derk ten Vossham	1 „
Geert Kremer	½ „	Fenne ten Boem	1 „
Dat megdeken ten Vossham	1 „	Lambert ten Wynkell c.s.	1 „
Willem ten Wolsenhuys	2 „	Geert ten Jodenhoeven	2 „
Henric Tachterloe c.s.	2 „	Bernt ten Ham	3 „
Johan Beeukenss c.s.	2 „	Herman Graeff	2 „
Werner en Henric Smedinck	1½,,	Lieffert Wiltinck	4 „
Hermans moeder	2 „	Lubbert ten Lantweer	1 „
Lieffertz twe brueders	1 „	Jacop Tachterloe c.s.	½ „
Geert Tachterloe	1 „	Liese Maikers c.s.	½ „
Toemait ter Vorm c.s.	3 „	Henric Everwennyngs c.s.	1 „
Herman Busschers	½ „	Geert Passman	½ „
Johan Buesen	½ „	Bernt Kremer	1 „
Jan Egelss	½ „	Gadert van Elst	1½,,
Jan Lansinck	½ „	Henric ten Ham	1½,,
Henric Konton	½ „		
Evertz, drosst van Hekeren	½ „		

Enkele opmerkingen over deze namenlijst van de ponschatting in Ruurlo in 1470

Deze lijst is een bewerking van 3 folio's (bladen) uit het originele document uit 1470. Te vinden in het Gelders Archief onder nr. 0001-701. Dit origineel is niet te raadplegen.

Wel is het op microfilm gezet, waar weer afdrucken van gemaakt kunnen worden. Deze halen het niet bij het origineel, maar er is behoorlijk mee te werken.

U dient, als u de volgorde van het origineel wilt handhaven, na de naam in de eerste kolom de naam in de rechter kolom te lezen. Op deze manier blijven de families bij elkaar.

In de vertaling heb ik zoveel mogelijk de spelling van de namen uit die tijd gehandhaafd.

Ik heb wel alle namen van hoofdletters voorzien.

Toevoegingen als *cum suis* (en de zijnen) heb ik vereenvoudigd of soms achterwege gelaten. Soms staan er nog andere toevoegingen waarvan ik de betekenis niet weet, omdat het afkortingen zijn.

- Natuurlijk waren er ook niet- betalende bewoners die daarvoor een reden hadden, b.v. Marten en Herman van Loyn die eigenlijk een ½ schild zouden moeten betalen, maar dat niet hoefden omdat het (land)goed dat ze bewoonden gemortificeerd was, d.w.z. tot geestelijk goed was verklaard, dus geschonken was aan b.v. een klooster.

Een ander voorbeeld is het *guet ten Snaickendam* dat in het bezit was van Evert van Hekeren, die als drost zei al betaald te hebben. Bovendien worden hij en de jonkvrouw van Hekeren elk aangeslagen voor 4 schild, die ze echter niet betalen, want Evert heeft meegeholpen om de schatting te *boiren* (innen), waarbij hij onkosten heeft gemaakt en daarvan zal hij zijn heer bewijs geven.

Verder was er nog een Jan van Geysteren die 2 schild moest betalen maar in Zutphen vertoefde. Ze hebben hem aldaar te pakken gekregen.

Armen zijn er ook, zoals Henric die Clenen c.s., Goessen ten Binthe en Henric...Busch, die een ½ schild niet konden opbrengen.

Dan is er nog een Gart Schalck die is aangeslagen voor 1 schild, maar slechts een halve hoeft te betalen, omdat de andere helft (van de woning?) aan Peter Anthonijs behoort.

Tot slot is er nog Henric guet van Tolne, dat echter valt onder de verantwoording van Henrick van

Diepenbrink die in het ambt van Lochem woont en aldaar zal moeten betalen.

Achter de namen staat vermeld hoeveel schild ze moesten betalen. De rijksten betaalden 4 schild, de minst draagkrachtigen een ½ schild of niets.

W. Elschot

UIT HET LEVEN GEGREPEN ...

Dit opschrift is ook de titel van een familiechroniek, geschreven door Gerdina Roekevisch-Vruggink. De schrijfster is in 1932 geboren in het Reurlse Broek. Zij was de jongste van zes kinderen in het gezin van Garrit Vruggink en Dina Vruggink-Wezinkhof, die boerden op "de Scheperij" in het Broek.

Rond haar zeventigste is Gerdina Roekevisch-Vruggink begonnen met het opschrijven van haar jeugdherinneringen op de boerderij en de belevenissen uit de jaren daarna. Haar vaardigheden leverden een prettig leesbare familiehistorie op, veertig pagina's groot en verlevendigd met vele foto's. Dit geschrift bereikte de redactie van d'n Kroezeboom met de vraag: Kunnen jullie daar iets mee?

Antwoord: Wij denken van wel!

Het spreekt vanzelf, dat het grootste deel van deze kroniek niet bedoeld en geschikt is voor publicatie in een verenigingsblad. Daarvoor zijn de meeste onderwerpen teveel van persoonlijke aard. Echter heeft Gerdina het boeren- en buitenleven van vroeger niet alleen levendig weergegeven, maar tegelijk laten zien, hoezeer in zeventig jaar de tijden zijn veranderd! Je kunt je nu toch niet meer indenken dat een boerderij in het buitengebied toen zo afgelegen lag dat het, bijvoorbeeld, van voordeel was om voor het grote gezin je eigen brood te bakken. Hoe ging dat dan in z'n werk? Wij zullen Gerdien zelf aan het woord laten:

BROODBAKKEN

“Als mijn moeder ging brood bakken, werd de bakketrog bij de mantelkachel gezet. De bloem werd in de bak gedaan, zout er omheen gestrooid. Het zout mocht niet direct bij de gist komen, anders werkte de gist niet zo goed. De gist werd eerst opgelost in lauwe melk en bij het meel gedaan. Dan goed kneden met je handen en dat was zwaar werk.

Als dat klaar was moest het rijzen bij de kachel en werd er de linnenzak overheen gedaan, waar de bloem in gezeten had. De kachel werd goed opgestookt. De trog stond op twee stoelen, of er zaten poten onder. Dan ging de trog in de kruiwagen zonder opzetsels en werd hij naar de warme oven bij het huis gereden, die mijn vader of moeder opgestookt had met takkebossen van de houtmijt. Als de oven warm was moest de as eruit en werd de oven met een klein berken bezempje schoongepoetst met een vochtige dweil eraan. Dan werden de broden met de hand op maat gemaakt op een spaander van hout. Hier was bloem op gestrooid, anders wilden ze niet van de spaander af. Anders kon je daar niet bij omdat de oven gloeiend heet was. De broden werden er ook met een spaander uitgehaald. Een bakketrog was 1 m lang en 75 cm breed en had men ook zelf van hout gemaakt. De stoeten gingen op de kelderbank en je had de hele week brood om te eten. Ze waren ongeveer een halve meter lang en dan 8 stuks”.

In die jaren voor de oorlog werkte de vrouw net zo hard als de man. 't Is waar: je stopte alle arbeid in het eigen bedrijf, maar je kreeg niets kado!

Roggemaaien bij Roekevisch. foto van fam.Roekevisch

Zo schrijft Gerdina: "Mijn moeder was druk met de huishouding van 6 kinderen. Zij voerde varkens, hielp melken met de hand, bussen schuren en wassen en hielp mee op het land.

Zij laadde hooi op de wagen, deed rogge- gerste- en haverbinden, aardappels steken en rapen, bieten opeen zetten en hakken. De haver en rogge moest geherkt worden en dan moest ik zeeltjes aangeven en roggearen rapen,voor 5 cent per bos.” - Iedereen deed mee, ook de jongste dochter, daar hielp geen lievemoederen aan!

“De ijzeren wasmachine, waar je onder moest stoken met hout, moest je ook draaien. Een half uur of 3 kwartier lang, anders was de was niet schoon. Men waste met soda en groene zeep en helemaal vroeger met houtas, maar dat weet ik niet meer en ik ben van 1932!

Dat wasmachinedraaien moest ik ook vaak en ik vond dat een lamlendig werk. Ik was toen nog maar een klein meisje en dan vroeg ik mijn moeder of het nu genoeg was. Dan zei mijn moeder: “Draai nog maar even, dan wordt het beter schoon”.

Roggebinden; Wim Roekevisch, Riek Dijkman, Gerdien en Bennie Roekevisch. foto fam. Roekevisch.

De zomerwerkdagen waren warm en lang. “Bij het roggebinden 's middags werd er maar een ogenblikje gerust; mijn broer Gerrit Jan en mijn vader deden dan de zichten haren. Dan ging het van tikke takke tik. Het haarspit stond dan in de grond.”

Maar er was verkwikking op z'n tijd: "Zaterdagavonds werd de melk in de put gehangen aan een ketting, dan kreeg je op warme zwoele zomeravonden koude karnemelksepap met stukjes roggebrood erin en dan kreeg je daar warme pannenkoeken met spek bij. Dat was pas heerlijk!.

Daarna gingen om 11 uur 's avonds de keukenstoelen naar buiten en ging je achterover tegen de muur nog een uurtje genieten van de zwoele zomernacht, luisterend naar het nachtegaaltje en de kikkers in de kolk". In de wintertijd ging het anders toe. Als je terugkijkt lijkt het, alsof de winters vroeger strenger waren. Maar zorgzame moeder Dina liet haar kinderen geen kou lijden: "Mijn moeder deed me altijd 's winters houtskool of stukjes briketten uit het vuur in de klompen met de tang. Ze deed de stukjes even rondschudden en dan gingen ze weer in het fornuis terug.

Als je dan op school aankwam had je de voeten nog lekker warm. Ik droeg altijd bruine wollen kousen, een jurkje of rokje met trui en een schort voor. Verder een manteltje en als het vies weer was kreeg je een blauwe laken cape om. Die hadden de andere 5 ook al gedragen en dan werd je helemaal niet nat.

De schoolkleden moest je 's avonds netjes op de stoel hangen. Dan de oude kleden aan, want je kon best 's avonds nog een beetje meehelpen."

Dan in november: het slachten.

Een gebeurtenis van belang! Het ontleden van een koe of varken was een heel karwei. Eerst werden de beesten voorbereid, en het varken buiten op de ladder gehangen.

Voor de bereiding van bloedbrood en bloedworst werd het bloed opgevangen en met zout flink geroerd voor de klonten.

Daarna doen de keurmeester en slachter hun werk, en Gerdien vervolgt met:

"Van de koe werd de pens in het kalkwater gezet en schoongemaakt. Dan werd het lankenvlees van de koe erin gedaan en gekookt en in azijn gelegd.

Dan kreeg je rolle of rollade.

De darmen van het varken werden schoongemaakt en er werd metworst van gemaakt. Van het hart en de niertjes werd worst gemaakt of ging met de kop in de hoofdkaas. Dat werd gaargekookt in de weckketel van emaille. - Het vet, spek, gagels en snuit werden er af gesneden en botten eruit gehaald. Het mooie vlees werd door de vleesmolen gedraaid en gekruid en

gezouten en azijn en vleeskruiden erbij in. Het werd in een schaal in de kelder gezet en gegeten op de boterham. Erg lekker!

Het spek werd gekookt voor de leverworst, bloedworst, bloedbrood en balkenbri.

Het vet werd uitgebakken en dan hield je schraampjes over. Die gingen in het bloedbrood van roggemeel en in pannenkoeken.

De botjes gingen in een ton met zout en later aan de zolder aan de vleesspijl gehangen. Het spek, de schinken en het nagelhout van de koe ging in het zout en later gedroogd in de wieme. Het spek ging in de spekkast met horregaas op de zolder. De botjes, schinken en nagelhout werd met weerdtwijgen opgehangen.

De darmen werden eerst in kalkwater gezet en daarna opgeblazen en geschraapt. Dan liet men er water door lopen en werden in zoutwater gezet totdat men ging worsten. Het spek en de botjes werden met wilgentwijgen of weerdtwijgen aan spijlen in de wieme gehangen.

De worsten werden aangepind met pinnen die mijn vader zelf maakte. Je kon ook pinnen halen van de sleedoorn. Het vlees werd in weckflessen dichtgeweekt in een weckketel.

Dan werd er roggemeel in de trog gedaan met bloed en stukjes spek of schraampjes en vleeskruiden. Dan werd het gekneet en ballen van gemaakt en in de fornuisput gaargekookt. Daarna werden ze aan plaatjes gesneden, een beetje water erop en een beetje vet erin en werd het in de kookpot gekookt tot je het met de vork kon eten. Dat was heel lekker.

De noabers en de naaste familie werd een stuk vlees gebracht of een metworst."

Met deze werkzaamheden naderde het eind van het jaar op de boerderij - en zo ook eindigen deze jeugdherinneringen van Gerdina Roekevisch-Vruggink, die we met haar toestemming en in dank publiceren.

H.P.

SMEDEN BELANG

Het is niet zo heel lang geleden dat er in Ruurlo zes of zeven smederijen waren. Vandaag de dag is het ambacht van smid bijna historie; waar vind je nog een smederij? Geen wonder dat je je nu de vraag stelt: wat voor werk was er dan voor al die smeden in het toch veel kleinere Ruurlo van omstreeks 1930?

Voor een antwoord moeten wij ons proberen voor te stellen, hoe de wereld er driekwart eeuw geleden uit zag. Ouderen zullen zich herinneren dat, bijvoorbeeld, in het stads- en dorpsleven het motorverkeer vrijwel geen rol speelde. Hele straten en pleinen zag je met alleen hier en daar een geparkeerde auto! Het vervoer werd voornamelijk verzorgd door karren, wagens en, natuurlijk, paarden! Het vertrouwde geluid van klepperende paardenhoeven en ratelende karrenwielen over keien en klinkers begeleidde alom het dagelijks leven. In dat leven speelde de smid een heel belangrijke rol.

Smederij Huitink rond 1900 Foto archief Old Reurle

Onderhoud van en reparaties aan grote en kleine voertuigen, aan ploegen en eggen enzovoort, waren aan de orde van de dag en werden veelal als handwerk, dat wil zeggen zonder hulp van machines, verricht. Maar vergeet vooral niet de zorg voor het paard, het dier dat werd aangespannen overal waar trekkracht en transport nodig was. Het plattelandsleven was ondenkbaar zonder het paard, en de hoefsmid was de onmisbare schakel tussen voerman en trekdier.

De aanleiding tot het opschrijven van deze gedachten was een alleraardigst geschriftje, van bevriende zijde aan de redactie ter hand gesteld. Het is een begin van wat als notulenboek was bedoeld, omvat slechts enkele pagina's en is geschreven in een keurige hand.

Op de voorkaft staat 'Smeden belang'; de geschreven tekst begint in november 1936.

Het is 1936, een jaar dat de tijdgenoot niet vergeet! Nederland zat midden in de crisistijd: ontslagen, groeiende gezinnen met krimpende inkomsten, steunen en loonverlagingen en veel meer ellende. Toen was er armoede! Ook ondernemers moesten iedere cent omkeren wilden ze overeind blijven. Onze Ruurlose smeden zagen in dat zij alleen door samenwerking zich konden handhaven.

Ze kwamen tot overleg en stelden een plan op zoals beschreven in bovengenoemd geschrift. Dit is opgeschreven door Johannes H.H. Wiegerinck (geb. 1902), van de smederij destijds aan de Wiersseweg.

Smederij Wiegerinck aan de Wiersseweg. Archiefphoto

Zijn zoon Gerard (1929), nu wonend in Borculo, heeft daar nog gewerkt. "Wat we toen deden? Al het boerenwerk, vooral ook hoefbeslag". Hieronder volgen de woordelijke en onverkorte verslagen van de besprekingen, voor de publicatie waarvan de redactie de vriendelijke toestemming van de familie Wiegerinck heeft verkregen.

Het smidsvuur van smederij Huitink foto archief Old Reurle

Links smederij Teger op een Ansicht uit de jaren '60

Bijeenkomst op Vrijdag 20 Nov. 1936 bij:
A. Kerkhoven, Ruurlo.

Aanwezig 4 leden.

De bespreking had ten doel om een gezonde toestand te krijgen in de geheele smedenstand. Als eerste punt werd dan ook besproken het Hoefbeslag, waar de prijs te laag van was, en werd dan ook tevens besloten om tot verhooging over te gaan, en werd het als volgt geregeld.

1 paard groot of klein vierkant gladde ijzers:	f. 3,00
1 idem, 4 ijzers verleggen	1,60
stalen (?) per stuk, kleine 0,10, groote	0,15
gaten boren per stuk	0,03
gewone stiften per stuk	0,05
Patent scherp	0,06
stiften per pak 5% korting	
ijsnagels met inslaan	0,04
ijsnagels gehaald per stuk	0,025

Bij goedkeuring der niet aanwezige smeden, werd besloten bovengenoemd te laten drukken, en dan ieder 1 exemplaar te doen toekomen, en natuurlijk stipt aan bovengenoemde prijzen houden.

Punt 2. was: aanbestedingen.

Er werd n.l. besloten: iedereen die mede inschrijft, komt op de aanbesteding. Bij niet komen wordt geacht als dat die persoon niet mede inschrijft. Zoo werd door den Heer Teger voorgesteld, degenen die niet mede schrijven elk f 2,50 te geven, en dit te voldoen op den eersten betalingstermijn van de genoemde besteding.

Zoo werd er vervolgens nog een beetje heen en weer gepraat en werd de bijeenkomst gesloten onder voorwaarde als dat men bij elkaar komt om de prijzen te bespreken, en een ieder dan ook verplicht is de genomen besluiten te handhaven, wat ook echter door bovengenoemde smeden ook volmondig werd gezegd.

Vervolgens zou iemand naar de andere smeden gaan of ze met bovengenoemd accoord kunnen gaan, en zoo ja, dan zullen de nieuwe prijzen hoefbeslag ingaan 1 Dec. 1936.

(Handtekeningen)

J.H.H. Wiegerinck,
J.H. Alpers, Veldhoek Hengelo (G)
H.J. Wiegerinck,
J.H. Venderbosch
H. Teger

Rechts smederij Venderbosch op een Ansicht van rond 1900

Vergadering op Dinsdag 1 Dec. 1936 in het
Café Besseling Alhier.

Aanwezig 6 leden.

Deze vergadering werd gehouden, om reden alle leden niet met de bespreking der vorige vergadering accoord konden gaan. Zoodat de Hoefslagprijzen dan ook gewijzigd werden als volgt.

Groote paarden, glad beslag	f 3,00
Ponny	2,70
Verleggen, groot paard 4 ijzers	1,60
id. klein paard 4 ijzers	1,40
groote stalen, per stuk	0,15
kleine idem	0,10
gaten boren, per stuk	0,03
gewone stiften, per stuk	0,05
Patent scherp	0,06
Stiften per pak, 5% korting	
IJsnagels, met inslaan	0,04
IJsnagels, gehaald	0,025

Besloten deze prijzen aan te houden en te beginnen met 1 Jan. 1937.

Doch de smeden, die wenschen nog meer te nemen als hier boven genoemd, dit mogen ze gerust doen, doch in geen geval minder, waar dan ook ieder lid voor zal moeten teekenen. 06.45 (09)

Verder werd nog een beetje heen en weer gepraat, doch leverde verder weinig nieuws op, doch de aanwezige leden hoopten een volgende vergadering, alsdat alle smeden van Ruurlo present waren.

(handtekeningen)

J.H.H. Wiegerinck

J.H. Alpers

J. Kerkwijk

G.W.Eskes

H. Teger

W. Huitink & Zn.

J.H. Venderbosch

W. Huitink & Zn.

Ruurlo, Oct. 15, 1940.

Heden werd door ondergeteekende een schrijven rondgezonden, met nieuwe prijzen voor het Hoefbeslag en had tot resultaat, als dat hier alle smeden gemakkelijk mee accoord konden gaan, zoodat ze alle teekenden, zoodat de moeite niet vergeefs was. Hieronder volgen nieuwe prijzen ingaande 21 Oct. 1940.

Groote paarden, ijzers glad f 3,80

Ponny's, tot en met Helpman N 3 3,60

(de overige artikelen zijn als in de vorige kolom gegeven, maar met iets verhoogde prijzen).

(Get.)

J.H.H. Wiegerinck

J.H. Venderbosch

W. Huitink & Zn.

J. Kerkwijk

H. Teger

H.J. Groot Wassink

G.H. Eskes

J.H. Alpers Veldhoek, Hengelo

* * *

Hiermede eindigt het journaal, vier bladzijden tekst in een verzorgd en duidelijk geschreven lopend handschrift.

Ja, hoe gaan die dingen... Iemand rommelt wat op zolder en treft een doos met oude foto's en papieren aan. Zij (of hij), verrast, leest, herleest, bekijkt die foto's en denkt: "Wacht 'ns - zou Old Reurle daar iets mee kunnen doen?" En zie: een zeventig jaar oude en vergeten historie komt zo opnieuw aan het daglicht! - H.P.

'N STUKSKEN UUT 'T LAEVEN VAN FRANS BESSELINK

Mien vader kwam uut Hengel en mien moeder, uut Reurle. Door bun ik in 1935 ók jonk ewodden, groot-ebraacht en op egreujd. Ik bun door naor de schole egaone en bun der misdeender ewes. Kwaojongens streke halen wie ok wal uut, zoas in de Meene kraeien uut 't nöst halen en wilde kaniene vangen, (samen met Toone Fles, den ze 'n wekke later te pakken hebt ehad). Wie hebt der den oorlog ok met emaaft, en ik heb Reurle leren kennen, naor ik too menen, maor zoas now is eblekken, wie wet alles nog lange neet.

Op mien 19^e joor, in 1954, bun ik de deure uut-egaone en naor Limburg vertrokken um door op de kaolenmien 'Maurits' te gaon warken. Nao drie maond kreeg ik bronchitis en 'n dokter gaf mien d'n raod um neet langer in de 'mien' (kolenmijn) te blieven, umdat ik anleg zol hebben veur stoflongen.

'n Paar maond later mos ik in dienst bie de Mariniers, Ik bun op ekommen in Doorn, en van door uut langs verscheiden plaatsten in Nederland. Ok bun 'k vieftien maond naor Nieuw Guinea ewes. Door he'k völle ezene en belaeft. Too'k in 1957 trugge kwam he'k Limburg weer op ezocht. 'n Tied doornao bun 'k trechte ekommen bi-j de politie in Heerlen, en later in Sittard, woor ik as adjudant met pensioen bun egaon. Ik hebbe dus den laeftied bereikt da'k 't verplicht warken achter de rugge hebbe.

Mien vrouw heb ik in Sittard leren kennen en wiele hebt de kinder en kleinkinder fijn um ons hen.

As ik niks te doone heb, in d'n hof of um de pöste, gao'k nao Reurle, via 't Internet. Ik laeze völle aover vrogger, van veur mienen tied, maor ok aover wat d'r zich now afspölt.

Op www.oldreurle.nl is ook van alles te zeen en te laezen aover Reurle in vrogger tieden.

Aover d'n Achterhook bunt d'r trouwens heel wat aardige stukskes en verhalen te vinden op 't Internet, en dan neet te vergetten de prachtige foto's di-j dan links en rechts tegenkomt.

Ik hebbe door 'n foto van ne pracht van ne Reurle beuke zeen staon, die ik, en ok völle andern uut Reurle neet konnen thuisbrengen.

Ik wol dat toch wal wetten en heb toen contact op e nommen met d'n fotograaf, en den hef mien verteld dat 't in de buurte van d'n Olden Zelhemseweg was, net veurbiej de "Zeufen Heuveltjes", in de bochte rechtdeur den zandweg in.

Mien breur Leo is gaon kieken, en hef der ne foto van emaaft en hef dee beuke op den site van Old Reurle epot. Now wet ze in Reurle ok woor of e steet. 't Is arg jammer, dat den herindeling door ok is deur egaon. Reurle en Vorden en ok Hengel en andere gemeenten in de buurte, bunt now euren zelfstandegheid kwiet. 't Huus te Reurle steet läög umdat 't gemeentehuus van Berkelland, zo as 't now heit, zo neudeg in Borkelo mos kommen.

Foto Leo Besselink

Aover Borkelo esproken, door kwam mien aovergrootvader van moders kante vandan. D'n olden Jan Hendrik Tijdink, den in 1844 in Reurle ne smederi-je in Reurle is begonnen, woor later mien grootvader Wilhelm Huitink wieter is e gaone.

En doornao de breurs van moeder, ome Jan en ome Hendrik. Ome Herman den is van smid- aover estapt naor fietsenmaker en automonteur, en zo wodden 't garage Huitink. Van de smederi-je en garage is niks meer te zeene, alles is af ebrokken.

Foto uit 1910 van smederij Huitink, collectie Old Reurle

Dit is ons huus in Einighausen - Sittard.

Frans Besselink

Sittard februari 2006

Noot van de redactie: Bovenstaande wijkt, met goedvinden van de heer Besselink, af van de oorspronkelijke tekst en is verkort weergegeven.

T E L E F O O N N E T
R U U R L O
NETNUMMER 06735
BIJGEWERKT TOT 16 NOVEMBER 1954 DAG- EN NACHTDIENST

LIJST VAN AANGESLOTENEN

A

277 **Aalderink, J. H.**, Insp Onderl. Levensverz. Mij 's-Gravenhage, 't Rikkelder 2.
370 **Abbink, Meubelmagazijn**, Julianaplein 6.
364 **Altena, G. & H.**, Loodgietersbedr., Borelosew. 9.
239 **Ankersmit, B. J.**, Meubelmakerij, Groenlosew. 9.
412 **Antink, Fa. Gebr. Klein**, Schoenm. en schoenh., Dorpsstr. 27.
459 **Apotheker, D.**, Fa. L. Wijler, manufacturen, Dorpsstr. 1.
379 **Architectenbur. G. K. Veeze & F. J. Twijnstra**, Groenlosew. 10 (b.g.g. tfnr. 769, 723 of 1129 Lochem).
454 **Arink, A. J.**, Landb., Groenlosew. H 98.
474 **Arkel, Ds. P. W. v.**, Ned. Herv. Pastorie, Domineesteeg 14.
357 **Arve, J. ten**, Banketb. annex brood, Groenlosew. 6.
316 **Aukes, W. J.**, Radio Techn. Bur.
403 **Avenarius, Hotel het Wapen v. Ruurlo**, Dorpsstr. 2.

B

367 **Bakker, T. H.**, Arts, Kroesel. 10.
314 **Bannink, A.**, H 45.
354 **Bannink, B.**, C 5.
218 **Beaufort, Jhr. Mr. J. W. de**, Burgemeester, Barchemseweg D 59.
374 **Bensink-Schippers, Mevr. Wed. D. J. C.**, Wiersseweg 7.
383 **Beskers, J. G. W.**, Boomkw., Borelosew. 27.
328 **Besseling, G. A. J.**, Kopersl., Wierssew. 1.

71

Historische Vereniging Old Reurle :

Bestuur:

Voorzitter :

D. Chr. Weenk, Bekkenwal 2a, 7261 RG Ruurlo
Telefoon: 0573-453774

Secretaris :

L.W. Besselink, Noorderweme 6, 7261 PX Ruurlo
Telefoon: 0573-452376
Email: leobesselink@kpnplanet.nl

Penningmeester:

J.H. Holtslag, Stationsstraat 10c, 7261AD Ruurlo
Telefoon: 0573-453904

Bankrekening:

Rabo Achterhoek-Noord, Ruurlo, Rekeningnummer 3567.22.996
t.n.v. Historische Vereniging Old Reurle

Tweede voorzitter:

A.J. Kettelerij, Borculoseweg 62, 7261 BL Ruurlo
Telefoon 0573-452204

Bestuursleden :

Mw. R. Greupink-Wolsink, Hessenweg 4, 7261 AP Ruurlo
Telefoon: 0573-452477
Mw. I.H. Brinkhuis-Baltus, B.v.T.v. Serooskerkenweg 7, 7261 CT Ruurlo
Telefoon: 0573-453376
J.H. Bakker, Morsdijk 1, 7261 RX Ruurlo
Telefoon: 0573-491293

Commissies:

Organisatie jaarprogramma:

Mw. R. Greupink-Wolsink
Mw. I.H. Brinkhuis-Baltus

Boek: Ruurlo van 1900 tot Berkelland:

Mw. R. Greupink-Wolsink
A.J. Kettelerij
L.W. Besselink

Genealogie van Ruurlo:

F. Toevank, Gerrit Sprokkereefstraat 2, 7261 GM Ruurlo
Telefoon: 0573- 451390

Archeologische Werkgroep Coördinator:

J. Oonk, Juttepad 6, 7021 NP Zelhem
Telefoon: 0314-625316

Landbouwwerktuigen:

Mw. R. Greupink-Wolsink
G.J. Kleijn Winkel, Industrieweg 2 7021 BM Zelhem
Telefoon: 0314-620017

Tijdschrift: "Onder d'n Kroezeboom"

Redactie "Kroezeboom":

Verspreiding: Mw. R. Greupink-Wolsink:

Eindredacteur:

J.H. Tornij, Watersnipstraat 2, 7132 DG Lichtenvoorde
Telefoon: 0544-379691

Redactieleden:

W.J. Bluemers, Schoolstraat 1, 7261 GH Ruurlo
Telefoon: 0573-452062 w.bluemers@planet.nl
H. Post, 't Heering 13, 7261 VK Ruurlo
Telefoon: 0573-451264

Internetsite:

www.oldreurle.nl

Contributie per seizoen:

€ 14,00 persoonlijk lid , € 21,00 voor echtparen

Registratie bij Kamer van Koophandel te Arnhem onder inschrijfnummer 40103401
Het kwartaalblad "Onder d'n Kroezeboom" is ingeschreven onder nummer:
ISSN 0929-919X